Fotografie/Photography

Marco de Nood

Uitgever/Publisher

Scriptum, Vaco Publishers

Suriname / discovered

Tekst/Text

Toon Fey

Gré Ploeg

Hennah Draaibaar

Drietabbetje

Inhoud / Content

SURINAME DISCOVERED

VOORWOORD/FOREWORD 11

HET REGENWOUD/THE RAINFOREST 13

LAND VAN VELE GEZICHTEN/LAND OF MANY FACES 79

STAD EN OMGEVING/CITY AND SURROUNDINGS 103

VERHALEN/STORIES 149

Werehpai

Voorwoord

TOON FEY

Dit is een fotoboek over een bijzonder land

Nadat in 2005 de eerste druk van *Suriname Discovered* was verschenen, werd al snel duidelijk dat het boek in een behoefte voorzag. Ons uitgangspunt was: het moest een boek over Suriname worden zoals dat nog niet bestond en dat zich het best liet beschrijven als 'een prachtig boek over een prachtig land'. Uit de lovende reacties na het verschijnen mochten we opmaken dat dit kennelijk was gelukt. Dat bleek ook uit de verkoop; de niet afnemende vraag naar het boek leidde tot meerdere herdrukken. Met opnieuw een herdruk op komst, besloten wij tot een geheel herziene uitgave. Dit bood immers de gelegenheid om waar mogelijk de kwaliteit te verbeteren en sommige zaken te actualiseren. Daar kwam nog iets anders bij. Fotograaf Marco de Nood heeft de afgelopen jaren bepaald niet stilgezeten, met als resultaat een omvangrijke verrijking van zijn Suriname-archief. Foto's van spectaculaire, nauwelijks bereikbare plekken in het binnenland, tot voor kort onbekende rotstekeningen en bijzondere dier- en vogelsoorten (om maar enkele voorbeelden te noemen) konden zo aan deze editie worden toegevoegd. En niet te vergeten: schitterende portretten van kinderen, vrouwen en mannen van de melting pot die Suriname vormt.

Een fotoboek spreekt ten dele voor zich; ieder beeld vertelt immers een verhaal. Maar de opvallende verscheidenheid van ras, religie en cultuur die foto's uit Suriname zo gevarieerd en kleurrijk maken, vraagt toch om enige achtergrondinformatie en die is in dit boek dan ook te vinden. Een land waarin de moskee en de synagoge broederlijk naast elkaar staan, moet immers een bijzondere geschiedenis kennen.
Het laatste deel van het boek bestaat uit een serie verhalen en foto's van Surinamers uit allerlei lagen van de bevolking. Hierdoor kan de lezer zich een redelijk goed beeld vormen van de Surinaamse samenleving.

Suriname Discovered laat zich beleven als een overrompelende reis door een fascinerend en wonderschoon land. Om dit te kunnen verwezenlijken, konden wij rekenen op de enthousiaste medewerking van een groot aantal Surinamers. Wij durven er op te vertrouwen dat het resultaat hen niet teleurstelt.

Grantangi gi ala den sma di wroko nanga unu na tap' a buku disi!

Toon Fey
eindredacteur

Foreword

This is a book about an extraordinary country

After the first edition of *Suriname Discovered* appeared in 2005, it soon became clear that the book fulfilled a need. Our starting point was that it must be a book about Suriname like no other, which could best be described as 'a fantastic book about a fantastic country'. From the enthusiastic responses we received after the book was published we can assume that we had achieved that goal. It was also reflected in the sales: the sustained demand led to several reprints.
With yet another reprint on the way, we decided to revise the book completely. After all, it gave us the opportunity to improve the quality where possible and to update the text in places. And, on top of that, photographer Marco de Nood has not been sitting still in recent years, and has significantly added to his portfolio on Suriname. That meant we were able to add pictures of spectacular, hardly accessible locations in the interior, only recently discovered rock drawings, and exceptional species of animals and birds, to mention only a few examples. And of course, not forgetting wonderful portraits of the children, women and men who make up the melting pot that is Suriname.

A photographic book speaks partly for itself – each image tells a story. But the striking variety of races, religions and cultures that makes pictures from Suriname so diverse and colourful call for a little background information. And that, too, can be found in this book. A country in which mosque and synagogue stand next to each in brotherhood must have a fascinating history. The last part of this book consists of a series of stories and pictures of Surinamese people from all segments of the population, which will give the reader a reasonably good idea of the nature of Surinamese society.

Suriname Discovered is an overwhelming journey through a fascinating and beautiful country. In making that journey we were able to count on the enthusiastic cooperation of a large number of Surinamese people. We are certain that the result will not disappoint them!

Grantangi gi ala den sma di wroko nanga unu na tap' a buku disi!

Toon Fey
final editor

Prof. dr. ir. W.J. van Blommensteinmeer/Brokopondo reservoir lake

Het regenwoud / The rainforest

TOON FEY

Wie – zoals de meeste bezoekers – Suriname via het luchtruim binnenkomt, krijgt in korte tijd twee van de drie voornaamste landschapstypen te zien. Achter de mangrovekust strekt zich een lage vlakte uit met moerassen, kronkelende stroompjes, afwateringskanalen en een paar brede rivieren. Tegen de tijd dat de landing wordt ingezet, wordt het landschap duidelijk droger. De vegetatie verandert, hier en daar blinkt wit zand. Deze nog steeds tamelijk vlakke omgeving na de waterrijke kuststrook staat bekend als het savannegebied. Hier bevindt zich ook het internationale vliegveld en niet voor niets heet het bijbehorende plaatsje Zanderij. Wie dóór zou vliegen, ziet de omgeving vervolgens veranderen in een heuvelachtig, soms zelfs bergachtig gebied dat op een paar kale rotsformaties na geheel is bedekt met tropisch regenwoud. Dit eindeloze, monotone landschap beslaat maar liefst 94 procent van Suriname.

De dominante aanwezigheid van het tropisch regenwoud laat zich eenvoudig verklaren, tenslotte loopt de evenaar maar 250 kilometer ten zuiden van Suriname. De regenval in het bergachtige binnenland kan oplopen tot een gemiddelde van 2.000 millimeter per jaar. Nederland, ter vergelijking, heeft een gemiddelde van 750 millimeter. Aan deze overvloed van hemelwater dankt Suriname zijn buitengewoon rijke plantenwereld. Het aantal bekende boomsoorten in Suriname bedraagt tot nu toe ruim 800, in heel Europa is dit getal al lang geleden blijven steken op ongeveer 100 soorten. Het tropisch regenwoud is een uniek fenomeen en laat zich in diversiteit en rijkdom met geen enkele andere natuurlijke omgeving vergelijken. Dankzij de stabiele klimaatzone nabij de evenaar heeft het zich miljoenen jaren min of meer ononderbroken kunnen ontwikkelen waardoor een volkomen uitgebalanceerd en complex ecosysteem is ontstaan waarin, om een veelzeggend voorbeeld te noemen, plagen niet voorkomen. Van de enorme rijkdom aan genetisch materiaal, de mogelijkheden voor de farmacie of de relatie tussen plant en dier is op wetenschappelijk gebied nog maar weinig ontdekt. Het algemene belang van de tropische regenwouden is bekend; dankzij de hoge zuurstofproductie worden ze wel ‘de longen van de wereld’ genoemd.

Zwevende tuin

Vanuit de lucht laat de opbouw van het regenwoud zich goed bekijken. Het broccoliachtige kronendak vormt een min of meer aaneengesloten ‘zwevende tuin’ op een hoogte van 20 à 30 meter boven de grond. Hier speelt zich een groot deel van het dierlijke leven af. Er leven niet alleen insecten, hagedissen, slangen en vogels maar ook grotere dieren als luiaards, boomstekelvarkens, apen en miereneters. Door de dichtheid van dit groene dak weet op de meeste plaatsen maar één procent van het zonlicht de bodem te bereiken.

Maar weinig planten maken hier een kans, voor zaden en kiemplanten is het wachten op het omvallen van een woudreus die daarbij bomen in zijn omgeving meesleept en zo een open plek schept. Ondanks de onvoorstelbare productiviteit van het regenwoud is de bodem uitgesproken arm als gevolg van de uitspoeling van mineralen door de vele neerslag. Alleen in de bovenste strooisellaag en de dunne humuslaag daaronder vinden de wortels van de bomen voedsel, de diepere wortels dienen alleen voor houvast. Dat de strooisellaag ondanks de voortdurende regen van bladeren, takken, dode insecten en ander organisch afval zo dun blijft, wordt veroorzaakt door een leger van mieren, kevers en allerlei andere insecten. Zij bevorderen een snelle organische afbraak door dit natuurlijke afval tot een minimum te verkleinen. Bacteriën en schimmels zetten dit fijne materiaal vervolgens om in voedingsstoffen voor planten en bomen. Dankzij de efficiency van dit proces maakt de bodem

If – like most visitors – you arrive in Suriname by air, you will see two of the three most important landscape types in rapid succession. Behind the mangrove forests of the coast stretches a low plain made up of swamps, winding streams, drainage canals and a few broad rivers.
By the time the aircraft begins its descent, the landscape has become much drier. The vegetation changes, and here and there you catch a glimpse of white sand. The wet coastal area merges into savannah. This is where Suriname’s international airport is located, next to the aptly named village of Zanderij (‘sandpit’). If you continued your flight, you would see the landscape change once again into a hilly, sometimes mountainous region covered entirely (except for a few bare rock formations) with tropical rainforest. Endless and monotonous, the forest covers 94 per cent of the country.

The dominance of rainforest is easy to explain – after all, Suriname is only 250 kilometres north of the equator. Rainfall in the mountainous interior is spectacularly high and sometimes reaches an average of 2,000 millimetres per year. In comparison, the Netherlands has an annual average of 750 millimetres. Thanks to its abundant rainfall, Suriname boasts a huge variety of flora: to date the number of known tree species is over 800, while for the entire continent of Europe this figure has been stable at around 100 for many years. The tropical rainforest is a unique phenomenon that cannot be compared to any other natural environment in terms of richness and diversity. Thanks to the stability of a climate zone so close to the equator it has been able to evolve more or less undisturbed for millions of years, creating a perfectly balanced and complex ecosystem. Scientists as yet know relatively little of the immense diversity of genetic material there, of the scope for new pharmaceutical products or of the relationship between flora and fauna. But the value of the rainforest to the planet as a whole is well-known: they are the ‘lungs of the world’.

Floating garden

The composition of the rainforest can clearly be seen from the air. The broccoli-like treetops form an almost uninterrupted ‘floating garden’ at a height of 20 to 30 metres above the ground. This is where most of the animal life is to be found: insects, lizards, snakes and birds, as well as larger creatures such as sloths, tree porcupines, monkeys and ant-eaters. The thick canopy prevents almost 99 per cent of sunlight reaching the ground in most places. Few plants can survive here. Seeds lie in wait for some forest giant to crash down, dragging other trees with it and creating an open space. Despite the unimaginable productivity of the rainforest, its soil is practically infertile: the heavy rainfall washes away all the minerals. Tree roots find nourishment only in the top layer and the thin layer of humus directly below. Their deeper roots merely provide stability. Although there is a constant supply of leaves, twigs, dead insects and other organic waste, the humus layer remains thin thanks to an army of ants, beetles and other insects. They rapidly break this waste down into the tiniest elements. Then bacteria and fungi take over, converting the fine material into nutrients for plants and trees. The efficiency of this process makes it look as if someone has cleared the ground under the canopy.

Suriname is very aware that the rainforest is of crucial importance and is irreplaceable. The Central Suriname Nature Reserve covers 1.6 million hectares and is one of the largest in the world.

Savannah

The transitional area between rainforest and coast consists of savannah – tropical

van het bos een haast opgeruimde indruk. Van de wezenlijke en onvervangbare waarde van het regenwoud is Suriname zich wel degelijk bewust. Het Centraal Suriname Natuurreservaat is met een oppervlakte van 1,6 miljoen hectare één van de grootste regenwouden ter wereld.

Savannes

Het overgangsgebied tussen het tropisch regenwoud en de kuststrook bestaat uit savannes. Deze laten zich het best omschrijven als tropische graslanden met verspreide groepjes bomen en struiken. Tijdens de droge perioden droogt de bodem hier zo sterk uit dat het regenwoud daardoor een halt wordt toegeroepen. De Surinaamse savannes zijn ontstaan tijdens de laatste ijstijd, toen het klimaat uitgesproken droog was en het regenwoud zich alleen kon handhaven dankzij de bergstijgingsregens in de hoger gelegen delen van het binnenland. Toen het klimaat na de ijstijd weer vochtiger werd, breidde het regenwoud weer uit en handhaafde de savanne zich alleen in de drogere gebieden. De oppervlakte van de savanne nam toen sterk af. Dat de savannes in de loop van de tijd nooit helemaal zijn dichtgegroeid, is al van oudsher te danken aan een menselijke ingreep: brandstichting. Door de savanne plaatselijk af te branden, werd deze toegankelijk en vervolgens trok de herstellende vegetatie jachtwild aan. Onderzoek heeft aangetoond dat deze methode al zo'n 10.000 jaar geleden werd toegepast. Na de eerste regens herstelt een afgebrande savanne zich razendsnel dankzij een overdaad aan zonlicht en de nieuwe voedingsstoffen in de achtergebleven as. De savannes beslaan maar een klein deel van het totale grondoppervlak, maar vormen dankzij de typische flora en fauna een waardevol element in het Surinaamse landschap. Het feit dat ze al vele duizenden jaren als woon- en jachtgebied voor de bewoners dienen, heeft ze tot een nationaal erfgoed gemaakt. Het fijne, witte zand in de savannegebieden is onder meer bruikbaar in de bouw en voor verwerking tot glas. Door de toegankelijkheid van het gebied is het in trek bij natuurliefhebbers en recreanten.

Zwampen

De brede kustvlakte wordt van nature gedomineerd door zoetwatermoerassen, de zogeheten zwampen. Meestal zijn ze niet dieper dan een meter en bestaat de bodem uit een dikke laag veen. Op de drogere delen groeien bomen of struiken. Als uitgesproken wetlands oefenen deze visrijke gebieden een grote aantrekkingskracht uit op allerlei vogels en amfibieën. Voor de bewoners is het een uitstekende omgeving om te jagen, te vissen en klein hout te verzamelen. Van enige natuurlijke afwatering van de zwampen is nauwelijks sprake en toen er behoefte aan meer landbouwgrond ontstond (bijvoorbeeld voor de aanleg van plantages) werden delen van het gebied ingepolderd door middel van afwateringskanalen en sluisjes. Dankzij de vruchtbare grond functioneerde de kuststrook al vroeg als voorraadkamer en ontwikkelde deze zich al snel tot het dichtst bewoonde en bebouwde gebied van het land. Door de groei van de bevolking, het wegennet en de rijstvelden en de vondst van olievelden is op sommige plaatsen het natuurlijke karakter van de zwampen verdwenen, maar een blik op de kaart leert dat er ook nog grote gebieden intact zijn. De aanleg van polders betekent overigens niet dat de afwatering nu moeiteloos verloopt; tijdens natte perioden kampt Paramaribo en omgeving nog steeds met wateroverlast.

Riviermondingen

Dichter bij de kust laat de invloed van de zee zich duidelijk gelden. Sommige zwampen zijn brak, in de riviermondingen

grasslands with sporadic clumps of trees or bushes. In the dry season, the ground here loses so much water that it forms a barrier to the rainforest. The Surinamese savannahs were formed during the last Ice Age, when the climate was extremely dry and the rainforest only survived thanks to rain falling on mountain slopes in the higher parts of the interior. When the climate became wetter after the end of the Ice Age, the rainforest expanded again and the savannah survived in the drier areas in much reduced form. The fact that it survived at all is due to human intervention. Indigenous peoples set fire to parts of the savannah, allowing vegetation to grow and attracting wild animals to be hunted. Research has shown that this method was first used around 10,000 years ago. After rain, burnt-out savannah revives exceptionally quickly due to the sunlight and new nutrients in the ash. Although it covers only a small proportion of the total area of Suriname, the savannah is a valuable element in the landscape because of its flora and fauna. The fact that indigenous people have lived and hunted here for many thousands of years makes it part of the national heritage. The fine white sand of the savannah is used in construction and for manufacturing glass. Its accessibility makes it attractive to nature enthusiasts and holidaymakers.

Swamps

The broad coastal area is dominated by freshwater marshes or swamps. They are generally no more than a metre deep, and the soil is composed of a thick layer of peat. Trees and bushes grow in the drier parts. These wetlands, with their abundance of fish life, attract all kinds of birds and amphibians, and form a perfect environment for hunters and fishermen. There is little natural drainage. When the need arose for agricultural land for plantations, canals and ditches were dug to drain parts of the area. Very early on its fertile soil made the coast Suriname's breadbasket. It developed rapidly into the most densely populated area of the country. Population growth, the road network, rice paddies and the discovery of oil have meant that some of the swamps have lost their natural identity, but a look at a map shows that large areas remain intact. And the ditches and canals do not ensure perfect drainage: in the wet season Paramaribo and its surroundings still often suffer from flooding.

Estuaries

Closer to the coast the influence of the sea is obvious. Some swamps are brackish, and shrimp, crab and saltwater fish live in the river estuaries. In the wet season, in periods of peak flow, the salt water in the Suriname River can reach Paramaribo, in periods of low flow even further upstream. Dolphins and sharks can be then observed as far inland as the Paranam bauxite harbour. A protective strip of mangrove forests forms the border between land and sea. Although the Guyana Current brings a continuous supply of mud from the Amazon, other parts of the coast are threatened by erosion. Robust dykes have been constructed at Nickerie to hold back the sea.

leven garnalen, krabben en vissoorten die voornamelijk in zee voorkomen. In de regentijd, bij een grote waterafvoer, dringt de zoutwatergrens in de Suriname rivier door tot Paramaribo, bij een geringe waterafvoer verder stroomopwaarts. Dolfijnen en haaien kunnen dan ook tot de bauxiethaven Paranam worden waargenomen. De grens van land en zee wordt op de meeste plaatsen gevormd door een beschermende strook mangrovebossen. Hoewel de Guyanastroom voortdurend modder vanuit de monding van de Amazone aanvoert, wordt tegelijkertijd de kust op sommige plaatsen door afkalving bedreigd. Bij Nickerie zijn stevige dijken aangelegd om het opdringende zeewater te keren.

DE INHEEMSE BEVOLKING

Leende het gesloten Surinaamse regenwoud zich voor menselijke bewoning? Het antwoord is ja. Zij het op bescheiden schaal. Dat de indianen (tegenwoordig meestal inheemsen genoemd) de eerste bewoners van het Noord- en Zuid-Amerikaanse continent waren, zal iedereen bekend zijn. Minder bekend is het feit dat dit enorme continent – zeker in vergelijking met Europa en Azië – heel lang onbewoond is gebleven. Zo'n 30.000 jaar geleden trokken vanuit Azië de eerste mensen via de toen nog droge Beringzee het Amerikaanse continent binnen. Op zoek naar nieuwe jachtgebieden trokken deze stammen steeds zuidelijker om ongeveer 12.000 jaar geleden Zuid-Amerika te bereiken. De oudste sporen van menselijke bewoning in Suriname zijn gevonden in het savannegebied van Sipaliwini dat destijds door het drogere klimaat aanzienlijk groter was dan nu. Het is bekend dat deze eerste bewoners regelmatig delen van de savanne in brand staken; hierdoor ontstond een min of meer open terrein met jonge begroeiing dat allerlei jachtwild aantrok. Stenen vuistbijlen en messen, speer- en pijlpunten maken duidelijk dat deze bewoners nog voornamelijk van de jacht en het verzamelen leefden. Het belangrijkste wapen was de pijl en boog waarmee op herten en kleinere dieren werd gejaagd. Dankzij een spectaculaire vondst in 2000 in het Surinaamse binnenland is aan onze kennis van de cultuur van deze eerste bewoners waardevolle informatie toegevoegd. In de omgeving van het Trio-dorp Kwamalasamutu werd door een bewoner die zijn jachthond zocht, een verzameling van 313 rotstekeningen (petroglyfen) ontdekt die daar tussen de drie- en vijfduizend jaar geleden zijn aangebracht. Volgens de vinder was deze plaats eerder voor hem in een droom verschenen. Door de Trio-indianen is deze plaats na de ontdekking vernoemd naar een mythische heldin: Werehpai. Behalve afbeeldingen werden in de spleten van de rotsformatie ook enkele fraaie, verstopte potjes gevonden die vermoedelijk een kostbare inhoud hadden. Dit, en het feit dat Werehpai op een plaats ligt die zich eigenlijk niet leent voor menselijke bewoning, maakt het zeer waarschijnlijk dat deze plaats en voorstellingen een religieuze betekenis hadden. Hoewel het wetenschappelijk onderzoek nog niet is afgerond, mag men vaststellen dat Werehpai van onschatbare betekenis is voor onze kennis van de vroege bewoning van het Amazonegebied.

Dat de akkerbouw in de loop van de tijd een steeds belangrijkere rol ging spelen in het leven van de inheemsen, kunnen we concluderen uit de vondst van gebakken potscherven. Voor het bereiden van bepaald voedsel waren dergelijke potten immers onmisbaar. Nog steeds is pottenbakken een typisch inheemse bezigheid. De toename van akkerbouw leidde tot een

THE INDIGENOUS POPULATION

Was the inaccessible Surinamese rainforest fit for human habitation? The answer is 'yes', on a modest scale. Most people will know that the indians (now usually called 'indigenous people') were the first inhabitants of the North and South American continent. What is less well-known is that this vast continent – especially when compared to Europe and Asia – was uninhabited for a long time. The first people to come to the American continent migrated from Asia around 30,000 years ago, crossing the Bering Strait, which was then dry. Looking for new hunting grounds, these tribes moved steadily further south, reaching South America some 12,000 years ago. The oldest traces of human habitation in Suriname were found in the savannah area of Sipaliwini which, because of the dry climate, used to be much larger than it is now. We know that these first inhabitants regularly used to set parts of the savannah on fire to create more or less open land with young vegetation, that would attract all kinds of game for hunting. Stoned fist axes, knives, spearheads and arrowheads show that these people lived mainly from hunting and gathering. Their main weapon was the bow and arrow, which they used to hunt deer and smaller animals.

A spectacular discovery in 2000 in the interior of Suriname added valuable information to our knowledge of the culture of these first inhabitants. Near to the Trio village of Kwamalasamutu a villager who was looking for his hunting dog stumbled on a collection of 313 rock drawings (petroglyphs) which had been created between 3,000 and 5,000 years ago. The man who discovered them said that the spot had appeared to him earlier in a dream. After the drawings had been discovered, the Trio indians called the spot 'Werehpai', after a mythical heroine. In addition to the drawings, a number of beautiful pots were found hidden in cracks in the rocks. They are suspected to have had valuable contents. This, and the fact that Werehpai is not very suitable for human habitation, makes it very probable that the location and the drawings had a religious significance. Although Werehpai has not yet been fully researched, it can be assumed that it is of inestimable value for our knowledge of the early inhabitants of the Amazon region.

We can conclude from the baked earthenware pot fragments that agriculture played an increasingly important role in the lives of the early indigenous peoples. These pots were indispensable for the preparation of certain food. Pottery remains a typical activity of Suriname's indigenous people to this day.

As agriculture took hold, the people became less nomadic and a more close-knit social structure developed. Local population growth forced some tribes to search for new lands. They moved to the north along the rivers, eventually reaching the coastal plains of the Guyanas. All kinds of archeological finds have given us a reasonably good idea of how these early coastal dwellers lived. They included the Arawak, who arrived in the current coastal strip of Suriname from the mouth of the Orinoco a few centuries after the start of the modern era. The Arawak practised a strikingly efficient form of agriculture, as witnessed by the discovery of irrigation canal systems and raised fields near Hertenrits. These methods enabled them to use the fertile but marshy environment to build up a permanent way of life. The situation changed with the arrival of another indian tribe, the Caribs, roundabout 1100. Many of the Arawak were driven from their land and forced to return to slash-and-burn agriculture to survive. The longstanding conflict between these tribes was still going on when the first Europeans started to settle in the coastal strip. The fact that their numbers dwindled rapidly after that can to a large extent be

minder nomadisch bestaan en het ontstaan van een hechtere sociale structuur. Plaatselijke bevolkingsgroei dwong sommige stammen ertoe om op zoek te gaan naar nieuwe gebieden. Via de rivieren trokken zij in noordelijke richting, om ten slotte de kustvlakten van de Guyana's te bereiken. Dankzij allerlei archeologische vondsten kunnen we ons een redelijk goed beeld vormen van het bestaan van deze eerste kustbewoners, zoals die van de Arowakken die enkele eeuwen na de jaartelling vanaf de monding van de Orinoco de huidige kuststrook van Suriname binnentrokken. De Arowakken bedreven een opvallend efficiënte akkerbouw, zoals bleek uit de vondst van slotenstelsels en opgehoogde akkers bij de Hertenrits. Dankzij deze ingrepen kon men gebruik maken van de vruchtbare maar moerasachtige omgeving en een permanent bestaan opbouwen. Deze situatie veranderde door de komst van een andere indianenstam, de Caraïben, vanaf ongeveer 1100. Veel Arowakken werden van hun grondgebied verdreven en vielen noodgedwongen terug op zwerflandbouw. De voortdurende conflicten tussen deze stammen deden zich nog steeds voor toen de eerste Europeanen zich in de kuststrook vestigden. Dat hun aantal daarna sterk verminderde, is voor een belangrijk deel te wijten aan de introductie van de voor de inheemsen onbekende Afrikaanse en Europese ziekten waartegen zij lichamelijk slecht bestand bleken. Dit was, net als een inheemse opstand tegen de blanke bezetters die de jonge kolonie ernstig bedreigde, één van de redenen waarom zij niet als slaaf werden gebruikt. Dankzij de inheemsen leerden de Europeanen nieuwe gekweekte gewassen kennen, zoals aardappel, mais, pinda, cassave, tabak, cacao en tomaat. Dat de inheemse stammen in het binnenland heel lang een nomadisch, teruggetrokken bestaan hebben geleid, blijkt uit de 'ontdekking' van de Akurio's in de jaren zestig van de vorige eeuw. Het aantal inheemsen in Suriname ligt in de buurt van de tienduizend waarvan er minder dan tweeduizend in het binnenland leven.

Marrons

Het lijkt enigszins onlogisch om de marrons, de directe afstammelingen van de Afrikaanse slaven die door Europese handelaren vanuit Afrika naar de Nieuwe Wereld werden gedeporteerd, op deze pagina's naast de oorspronkelijke bewoners van het Zuid-Amerikaanse continent te plaatsen. Maar op grond van hun levenswijze en de diepe verbondenheid met hun natuurlijke omgeving, is dit zeker niet misplaatst. Niet voor niets zijn de marrons eeuwenlang aangeduid als 'bosnegers'. Het huidige woord 'marrons' is ontleend aan een oude Spaanse term waarmee zoiets als 'ontsnapt vee' werd aangeduid. Niet onbegrijpelijk want de marrons danken hun bestaan aan het ontvluchten van het harde en vernederende slavenleven op de plantages. Praktisch beschouwd was zo'n ontsnapping niet bijzonder riskant want de plantagehouders konden zich hoogstens enkele 'blankofficieren' (gewapende bewakers) veroorloven. In de meeste gevallen bleven de ontsnapte slaven in de buurt van de plantage. Dit bood de mogelijkheid om 's nachts voedsel te bemachtigen bij aangelegde akkertjes. Wanneer meerdere ontsnapte slaven elkaar troffen, werden dergelijke activiteiten beter georganiseerd en vonden er korte nachtelijke overvallen plaats waarbij allerlei onmisbare goederen zoals wapens en gereedschap – maar soms ook vrouwen – werden buitgemaakt. Wanneer dergelijke groepjes te groot werden om onopgemerkt te blijven, trokken deze via de rivieren verder landinwaarts.
De rivieren boden immers bescherming; na de eerste *sula's* (stroomversnellingen) werd het voor het koloniaal gezag steeds moeilijker om de achtervolging in te zetten.

attributed to the introduction of previously unknown African and European diseases against which they proved to have little resistance. This, together with an uprising of indigenous people against the white occupiers that seriously threatened the survival of the young colony, was one reason why they were not used as slaves. The native people introduced the Europeans to new cultivated crops, like potatoes, maize, peanuts, cassava, tobacco, cocoa and tomatoes. The fact that the indigenous tribes in the interior led an isolated, nomadic existence is shown by the 'discovery' of the Akurio in the 1960s. There are around 10,000 indigenous people living in Suriname, less than 2,000 of whom live in the interior.

Maroons

It seems a little illogical to place the maroons, the direct descendants of the African slaves brought to the New World by European slave traders, on these pages next to the original inhabitants of the South American continent. But their way of life and deep connection with their natural surroundings fully justifies this. The maroons have been known as 'bosnegers' (forest negroes) for many centuries, and with good reason. The name 'maroon' is derived from an old Spanish word indicating runaway cattle. This is understandable as the maroons are the descendants of slaves who fled the hard and humiliating life on the plantations. In practical terms, escaping was not very risky because the plantation owners could only afford a handful of 'blankofficieren' (armed guards). In most cases, the escaped slaves remained close to the plantation, so that they could steal food from the fields at night. If a group of escaped slaves met up, they would organise these activities better and conduct short nocturnal raids to steal weapons, tools and – sometimes – women. When the groups became too large to remain unnoticed, they would go further inland, along the rivers. The rivers provided some protection for them: after the first *sula's* (rapids) it was increasingly difficult for the colonial authorities to pursue them.
To survive in the forest, the 'weglopers' (runaways; this was the name often given to them by the colonists) used their African background, conducted raids on plantations, and applied the knowledge they had acquired from encounters with indian tribes. After some time, small communities grew up, with 'kostgrondjes' (small plots of land to grow crops for food) and children were more often born in the interior. Although the colonial authorities mounted increasingly ambitious penal expeditions and the punishments for captured runaway slaves were extremely cruel, the raids on the plantations continued unabated. Their familiarity with the terrain proved invaluable for the maroons during confrontations. Eventually the situation developed into what can best be described as a guerrilla war against the white plantation owners and the colonial administration. The costs of the expensive, extremely heavy but rarely successful penal expeditions were such a burden on the colony's budget that the colonists eventually had to agree to the peace negotiations proposed by the maroons. The latter proved to be self-confident and skilful negotiators.
In 1760 a peace agreement was reached with the first tribe (the Dyuka), quickly followed by agreements with other prominent tribes. The year is very significant, as it shows that the escaped slaves obtained their freedom well over a century before the abolition of slavery in Suriname in 1863. One of the requirements that the maroons had to fulfil was to avoid contact with the plantation slaves.

Not surprisingly, the culture of the maroons still has many African influences. After all, a significant part of the 'weglopers' comprised slaves born in Africa and they took their heritage with them into the

Om in het regenwoud te kunnen overleven, maakten de 'weglopers' (zoals zij vaak door de kolonisten werden genoemd) gebruik van hun Afrikaanse achtergrond, de overvallen op plantages en de kennis die hun ontmoetingen met indiaanse stammen opleverden. Na verloop van tijd ontstonden kleine gemeenschappen, voorzien van kostgrondjes en werden er steeds vaker kinderen in het binnenland geboren.
Hoewel de strafexpedities die het koloniaal gezag ondernam grootschaliger werden en de straffen voor gevangen genomen ontsnapte slaven buitengewoon wreed waren, verminderden de overvallen op de plantages allerminst. De vertrouwdheid met het terrein betekende tijdens confrontaties een belangrijk voordeel voor de marrons.
Uiteindelijk ontstond er een situatie die zich het best laat omschrijven als een guerrillaoorlog tegen de blanke plantagehouders en het koloniaal bestuur. De lasten van de kostbare, loodzware maar weinig succesvolle strafexpedities drukten zo zwaar op de uitgaven van de kolonie dat men ten slotte moest ingaan op de door de marrons voorgestelde vredesonderhandelingen. Hierbij toonden de marrons zich zelfbewuste, behendige onderhandelaars. In 1760 werd met de eerste stam (de Dyuka), een vredesverdrag bereikt, spoedig gevolgd door verdragen met andere belangrijke stammen. Dat jaartal mag als zeer opmerkelijk worden beschouwd want dit betekende dat al ruim een eeuw vóór de afschaffing van de slavernij in Suriname in 1863, de ontsnapte slaven hun vrijheid kregen. Eén van de eisen waaraan de marrons moesten voldoen, was het vermijden van contacten met de plantageslaven. Dat de cultuur van de marrons nog steeds sterke Afrikaanse invloeden kent, is niet verwonderlijk. Tenslotte bestond een belangrijk deel van de 'weglopers' uit slaven die in Afrika waren geboren en namen ze – vaak niet lang na aankomst op de plantage – hun gedachtegoed mee naar het bos. Hoewel de marrons, mede dankzij hun afgezonderde bestaan, samenlevingen opbouwden met een authentieke cultuur, wetten en gewoonten, onderhielden ze wel degelijk contacten met de kuststrook en de stad. Zij domineerden het transport op de rivier en werkten korte of lange tijd in de houtkap, balata(rubber)-productie of vonden ander betaald werk.
Pogingen om de marrons méér bij de Surinaamse maatschappij te betrekken, onder meer door hen te christenen, hebben nooit veel succes opgeleverd. De laatste decennia hebben zich steeds meer (voornamelijk jonge) marrons in Paramaribo gevestigd als gevolg van de soms moeilijke levensomstandigheden in het binnenland waar bijvoorbeeld het onderwijs en andere voorzieningen ernstig tekortschieten.
Over de toekomst van de marrons kan men zich zorgen maken. Hun leefomgeving wordt bedreigd door grootschalige goud- en bauxietwinning en houtkap. Vooral de kwikvervuiling van het water als gevolg van de illegale goudwinning vormt een ernstige bedreiging. Eén van de positieve perspectieven ligt wellicht in het snel toenemende ecotoerisme dat in de meeste gevallen op verantwoorde wijze wordt opgezet.
Gelukkig dringt steeds meer het besef door dat de marroncultuur bescherming verdient. Tenslotte gaat het om een cultuur die sterk afwijkt van de andere Surinaamse culturen. Terwijl in de omringende ex-kolonies (Brazilië, Jamaica etc.) de ontvluchte slaven na de afschaffing van de slavernij integreerden in de bestaande samenleving, slaagden de Surinaamse marrons erin om tot op de dag van vandaag hun eigen leven te leiden.

forest, often not long after arriving on the plantation. Although the maroons, partly thanks to their isolated existence, built up societies with an authentic culture, laws and customs, they did maintain contact with the coastal regions and the city.
They dominated the transport on the river and worked for short periods or longer as loggers, in the production of balata (rubber), or doing other paid work.
Attempts to bring the maroons more into mainstream Surinamese society, for example by converting them to Christianity, have never been very successful. In recent decades, more – usually younger – maroons have settled in Paramaribo because of the sometimes difficult living circumstances in the interior where educational and other services, for example, are seriously lacking.

Fears for the future of the maroons are justified. Their living environment is under threat from large-scale gold and bauxite mining and from logging. Contamination of the water with mercury, as a by-product of illegal gold mining, is a particularly serious threat. One of the more positive aspects is perhaps the rapidly growing ecotourism that, in most cases, is being developed in a responsible way.
Fortunately there is increasing awareness that the maroon culture needs protecting. It is, after all, very different from the other cultures in Suriname. While escaped slaves in the surrounding ex-colonies (Brazil, Jamaica, etc.) integrated into wider society after independence, the Surinamese maroons succeeded in leading their own lives right up to the present day.

Savannegebied/Savannah

Coronie

Tapanahoni rivier/River

